

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak neďavajú.</p>
--	---	--

Jednota katolíckeho ľudu.

Napísal *Štefan Rakovszky*, podpredseda krajinského snemu a ľudovej strany.

Šesť rokov je tomu, čo som s myšlienkou *Jednoty katolíckeho ľudu* po prvé verejne vystúpil. S čím som sa od dávna v mojich snoch zaoberal, to sa skvele uskutočnilo dňa 26. januára. Je to opravdu ako sen, ktorý sa v každom ohľade vyplnil. Vyplnil sa po tak veľa snoch, v ktorých som sa zklamal v mojom živote. Pohlo sa hlavné mesto! Keby ste vy, drahí čitatelia, vy nezhubení a praví priatelia moji, to veľké oduševnenie boli videli, aké dojalo poslucháčov obrovské dvorany do posledného miesta zaplniacich, keby ste boli videli tie od radosti žiariace obličaje, počnúc od najvyšších hodnostárov cirkevných až do posledného robotníka, vtedy a len vtedy by ste vedeli pochopiť tú veľkú radosť, aká ducha môjho preniká.

Slovo telom učinené jest. Už máme *Jednotu katolíckeho ľudu*. Máme ju k obrane a posilneniu našej viery, nášeho duchovenstva a dobrého ľudu nášeho. Už prvé objavenie tejto katolíckej ustanovizne, slávnostné a veľkolepé jej shromáždenie, povedané tam reči, hlboké stopy nechaly po sebe. Toto najnovšie verejné a slávnostné vyznanie našej viery, neopovážili sa napádať, vysmievať a uponižovať, ako volakedy. Naše vážne vystúpenie a odhodlanosť, akú bolo vidieť na tvári každého tam prítomného, presvedčily našich nepriateľov, že bude dobre pokoj dať zo spánku prebudivšiemu sa ľovu.

Najvyšší hodnostári cirkevní, nižšie kňazstvo a sriadovatelia shromáždenia zápasili jeden s

druhým, aby každý svojej povinnosti zadosť učinil; včul je na tebe rad drahý ľudu môj, *aby si aj ty vyplnil svoju povinnosť*. I z čoho to pozostáva? Z nič iného, ako aby si len jednu korunu zaplatil každý rok do Jednoty katolíckeho ľudu, skrze čo staneš sa jej členom a dostaneš každoročne viacej veľmi poučných spisov. Slyším v duchu, ako na toto podajedni takto hovoria: «O čom sa tomu sníva, veď ten v oblakoch chodí, keď sa nazdáva, že pozná ľud a že mu ten hneď po korune bude obetovať!» Ja som tej mienky, že dobre znám ľud, lež aj to viem, že ľud pozná mňa a presvedčený je o mne, že som ho nikdy nezvádzal, nikdy neoklamal, nebohatnul som, kým on ostal chudobnejší, s mojimi priateľmi pracoval som jednotajne *bez-žistne*, i keď by dakto snád to povedal, že sme nič dobrého nevykonali, kojíme sa tým, že — keby aj pravdu mali, jako jej nemajú — zastavili a prekazili sme mnoho zlého.

Preto pevne veríme, že ľud naše slovo neoslyší a bude aj obetovať, nakoľko je to potrebné. Veď sa to ani ako obeta považovať nemôže, keď dakto jednu korunu dá každý rok na tak šlachetný a svätý cieľ, ako je Jednota katolíckeho ľudu, *činí to na týždeň ani nie celkom jeden krajciar*. Za túto maličkosť ale čo všetko dostane od nás!

Socialdemokratickí vodcovia vyberajú od svojich druhov každý týždeň do niekoľko zlatých. *Katolíci ale za sebe samých, ku svojmu vlastnému dobrému nevedeli by na týždeň ani jeden krajciar obetovať?* To ja neverím. Chýrny O'Counell pri jeho veľkom diele za slobodu s jeho penny, anglickým peniazom, vedel od chudobného ľudu

Irlandu 4—5 millionov dostať a trvalo to 20 rokov, kým svojmu ľudu slobodu zabezpečil.

Treba len povážiť, keď Jednota katolíckeho ľudu bude mať 4—500.000 členov, aká to bude moc v našej krajine. Zo 4—500.000 korún budeme môcť v záujme ľudu tie ústavy založiť, aké sú spomenuté v našich štatútach. Ak mohutný je «Katolícky Volksverein» v Nemecku! ak veľkého vplyvu si aj my zadovážime, keď naši nepriatelia uvidia, že sme my pevne zorganizovaná veľká armáda. Možno ale, že dakto povie: «Čo mňa do druhého, nestarám sa o súseda a idem po svojich». Je to hlúpa reč! Veď keď susedov dom horí, ani ja som nenie istý! Toto ďalej ani nenie po kresťansky. *Jedon za všetkých a všetci za jednoho!* V tomto záleží sila. Sila a vôľa, toto sú predpoklady úspechov. Do roboty sa teda! *Nerečnime jednotajne, už raz aj pracujme!* Pracuj každý na svojom mieste! Ľud nech sa sdružuje a hľadá členov čím skorej a čím viac, až vedia naši nepriatelia, že je to nie na okamženie blčiaci plameň slamenej vatry, lež pravého oduševnenia ohnivý stĺp, ktorý veriaci ľud kresťanský, púšťami nevery terajšieho obdobia, vedie ku nivám krajšej a lepšej budúcnosti. Aby sa to stalo, to len od teba, drabý ľudu, závisí. Voláme vás s oduševnením a ku práci hotoví, neopúšťajte nás, bo s tým seba samých opúšťate, verte, mnohé a fažké práce čakajú na nás, jestli ale spoločné účinkovanie naše úspešné bude, dosiahnuté výhody sú vaše, nám ostane len to povedomie, že sme čiastku lásky a povinnosti ohľadom nášeho ľudu, ktorý nám dôveroval, vyplnili vtedy, keď sa všetko od nás odvracalo, keď nás každý len preto napádal a urážal, že sme za našu vieru a za náš ľud opovážili sa do boja pustiť.

Hor sa v mene Božom do roboty a napred!

Hýbe sa katolicizmus.

Nielen že sa hýbe, lež sa skutočne aj pohnul a to v takých rozmeroch, ako toho psial v Uhorsku nebolo slychať. Mohutné slovo katolíckych vodcov, ktoré dňa 26. januára v Budapešti odznelo, zaletelo do všetkých krajov našej vlasti. V každej obci, takrečeno v každom kúte kde bývajú katolíci, shromažďuje sa svet okolo

zástavy Jednoty katolíckeho ľudu. Oduševnenie za vieru katolícku je všestranné a všeobecné. Každý, čo má len trochu katolíckeho života, pospiecha teraz, aby vstúpil do katolíckej armády. Je to aj celkom v poriadku. Katolíci nemajú inde miesta, ako v tejto armáde. totižto v Jednote katolíckeho ľudu. Dokázala to aj posledná nedeľa. Na viacej než sto miestach držal tento nový tábor katolícky ľudové shromaždenia dňa 9. februára. Nesčíselní prisahali vernosť zástave katolíckej Jednoty. Nech sa to podobne na stá a stá, ba na tisíc miestach stane. Všetko čo sa hýbe nech *hneď* a *hneď* vstúpi do Jednoty katolíckeho ľudu. Jestli katolíci v tejto rozhodnej chvíli slyšaf budú slová katolíckych vodcov, katolicizmus v Uhorsku bude taká moc, ktorú nič nepremôže na svete. Hor sa teda! Nasledujme príklad tých obcí, ktoré dňa 9. februára verejne zložily vyznanie viery v ľudových shromaždeniach a pristúpily ku katolíckej Jednote. Dľa došlých zpráv sú to nasledujúce obce:

Bodajk (stolica belohradská). Obyvateľstvo po službách Božích držalo veľké ľudové shromaždenie. Rečnil Karol Szentivanyi, hlavný spravca Jednoty. Všetci prítomní vyslovili sa s oduševnením za katolícku Jednotu.

Csókakó. Po utvorení Jednoty za miestneho predsedu vyvolený je Franc Mihalec, za vodcov skupenín Michal Korek a Michal Vég.

Söréd. Miestny predseda je Franc Mihalec, vodcovia skupenín sú Anton Vicznia a Jozef Lende.

Csburgó. Za príkladom Ludvíka Sik, direktora statkov, všetci prítomní pridružili sa ku Jednote.

Mohol. Na brehoch rieky Tisza veriaci vo veľkom počte prihlásili sa ku Jednote. Členov usilovne verbujú.

Kalocsa. V popredku oznámnom shromaždení 350 členov pristúpilo naraz ku katolíckej Jednote.

Vaskút. Prvé shromaždenie bolo na Tri krále Druhé shromaždenie držali v nedeľu, v ktorom vyvolili miestneho predsedu a vodcov skupenín dľa ulíc.

Segesvár. Vo veľkých rozmeroch vydržiavané ľudové shromaždenie vyslovilo sa jednohlasne za katolícku Jednotu.

Szombathely. Ľudové shromaždenie uzavrelo, že katolícku Jednotu bezodkladne utvorí. Hneď na mieste prihlásilo sa 110 členov.

Gyulafehérvár. V stredu sedmohradského biskupstva shromaždení katolíci utvorili katolícku Jednotu; akciu zaviedli po celom meste.

Szolnok. Shromaždenie uzavrelo utvorenie katolíckej Jednoty, v ktorej záležitosti dňa 16. februára vydržiavajú druhé shromaždenie a sbierajú členov.

Szekszárd. Vo veľkom shromaždení prečítali reči na slávnostnom shromaždení dňa 26. januára v Buda-

pešti povedané. Jednotu tvorili. Shromáždenie sa pekne podarilo.

Szabadka. V dvorane katolíckeho tovaryšského spolku vydržiavané shromáždenie vyslovilo utvorenie katolíckej Jednoty.

Pápa. Veľké shromáždenie. Katolícka Jednota má tu už 400 horlivých členov.

Révfülu-Pataháza. Shromáždenie utvorilo katolícku Jednotu a rozprestre akciu i na mestě Ráb.

Szent Fülöp. Miestna Jednota uzavrela v shromáždení aj po vidieku zbierať členov.

Encs. Impozantné shromáždenie utvorilo katolícku Jednotu.

Püspökkladány. Že duch katolícky nevymrel v obyvateľstve Dolniakov, dokázalo to terajšie shromáždenie, v ktorom utvorili katolícku Jednotu.

Csantavér. Shromáždenie jednohlasne utvorilo katolícku Jednotu, zbiera členov aj po vidieku.

Budapest. Katolícka Jednota I. a II. okresu osvedčila sa v shromáždení za neustále rozširovanie tejto ustanovizne.

Kolozsvár. Na shromáždení bralo účasť; 500 horlivých katolíkov. Katolícka Jednota je utvorená.

Ekecs. V shromáždení utvorili katolícku Jednotu.

Kaplony. Veriaci vo veľkom počte na shromáždení prítomní, utvorili katolícku Jednotu.

Nagyószeg. Katolícka Jednota má už 158 členov. V akcii sa pokračuje.

Zsitva-Apáthi. Alexander Karácsonyi, krajinský vyslanec svolal shromáždenie, ľud sa vo veľkom počte pripojil ku katolíckej Jednote.

Vepröd. Shromáždenie utvorilo kat. Jednotu.

Nagy-Ernye. Shromáždenie vyslovilo dôveru stredištu a utvorilo Jednotu.

Léh. Ľud vo veľkom počte prišiel ku shromáždeniu. Jednota je utvorená.

Tarcsa. V tejto obci héthárského okresu rečnili na veľkom shromáždení duchovní: Soltész, Reiner, Téglássy a Gregu. V celom okrese utvoria kat. Jednotu.

Baranya-Szent-Lőrincz. Na veľkom shromáždení boli prítomní obyvatelia z troch obcí. Jednota je utvorená. Pohyb dosiahol obrovské rozmery.

Nagy-Dobos. S veľkým oduševnením utvorená je katolícka Jednota.

Tokaj. V slávnostnom shromáždení utvorila sa katolícka Jednota.

Vilany. Veľké shromáždenie; prítomné bolo celé obyvateľstvo a celá inteligencia. Jednota je utvorená. Pristúpilo ku nej na mieste sto členov.

Apatin. Na shromáždení bralo účasť viacej sto ľudí. Katolícka Jednota je utvorená.

V obciach: Székelyudvarhely, Fokszabadi, Uj-kigyós, Pest-Hidegkút, Nyesta, Mohács, Feny, Göncz vydržiavali tiež ľudové shromáždenia a utvorili všade katolícku Jednotu.

Temesvár. Slávnostné shromáždenie, ktorému predsedal kanonik Georg Bauer. Zo shromáždenia pozdravili

nového biskupa dra Jána Csernocha a utvorili katolícku Jednotu.

V obciach: Fertőszéplak, Sarróv, Hegykő, Ózd, Arló, Disznósd, Csépany, Alsó a Felső-Hangony, Szt-Simony, Uraj Bolyk, Sata, Sajó-Némethi, Sajó-Várkony, Borsod-Balaton utvorili všade katolícku Jednotu v shromáždeniach, takáto intenzívna práca musí ku víťazstvu viesť.

Bács. Vo veľkom shromáždení utvorili katolícku Jednotu, sto nových členov prihlásilo sa na mieste.

Palánka. V shromáždení rečnili dekan Schröder, učiteľ Wortner a kaplán Schwerer. Horliví poslucháči utvorili katolícku Jednotu.

Kunostvágyása. Mikuláš Grieger, horlivý agitátor Jednoty na horných stranách, vydržiaval so svojimi farníkmi veľmi podarené shromáždenie, mnoho členov prihlásilo sa ku katolíckej Jednote.

Handlova. Ladislav Czeizel a lekárnik Vilhelm Ámor svolali shromáždenie, s veľkým úspechom utvorila sa katolícka Jednota.

Habovka. Shromáždenie odbavilo sa s veľkým oduševnením usilovnosťou farára Hattyár. Jednota sa utvorila a má už viacej sto členov.

V oravskej stolici dľa telegrammov držali veľké shromáždenia obce: Zakameno, Námesztó, Zubrohlava, Jablonka, Trsztena, Csimhova, Turdossin. Zá-zriva, Nizsna, Oravka. Alsó-Kubin, Puchó, Malatina. Oláh-Dubova mali tiež shromáždenia. Slovenský ľud prihlasuje sa všade ku kat. Jednote.

Veszprém. Veľké shromáždenie. Ku katolíckej Jednote prihlásilo sa mnoho členov.

Lajosmizse. V shromáždení rečnil Štefan Haller, hlavný sekretár Jednoty. Celé obyvateľstvo pripojilo sa ku katolíckej Jednote.

Kecskemét. Vo veľkej dvorane cirkevnej rady bolo slávnostné shromáždenie. Rečnili: krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi a Štefan Haller, sekretár Jednoty. V krátkom čase bude tu mať katol. Jednota viacej tisíc členov.

Budapest VI. okres. Katolícky kruh na Angyalfölde vyslovil v shromáždení, že všetci členovia kruhu vstúpia do kat. Jednoty.

Nagy-Káta. Veľké shromáždenie. S veľkým úspechom rečnili: krajinský vyslanec Edmund Beniczky a August Gramantik. Na shromáždení bolo do 1500 ľudu. Veľmi mnoho ľudí prihlásilo sa ku Jednote.

Držaly sa ďalej shromáždenia v Starom Budíne, katolíci z Budafoku mali shromáždenie v Albertfalve. Szatmár-Némei, Helesfa v stolici Baranya, Berncze, Kemencze v Honte mali tiež veľké shromáždenia. Môže sa povedať, že celá stolica hontianska ide vstúpiť do katolíckej Jednoty.

Pográny. V tejto obci bolo tiež veľké shromáždenie. Reč držal krajinský vyslanec Július Jánoky-Madosányi. Obyvateľstvo vstúpilo do kat. Jednoty.

Konečne obce: Csanálos, Mélykút, Rábakovácsi, mesto Miskolcz, Szerecsen, Békésszentandrás, Sza-

niszló, mesto Nagykároly; Dunaszerdahely, Beő-Sárkány, Nagyoroszi, Királd, Zenta, Ūröm, Borosjenő, Budakalász, Paks, Ugod, Homokbödöge mali všade velké shromaždenia, ako aj námestia Franca a Alžbety v hlavnom meste.

Každé z týchto shromaždení bolo slávnostné osvedčenie za Jednotu katolíckeho ľudu. Ľud katolícky sa pohnul a nech sa pohne na všetkých stranách. Hore sa do roboty katolíci v mene Božom!

Neoddávajte si školy náboženské štátu.

Preveliká chyba nášeho ľudu je, že jako o čítaní v kresťanskom duchu písaných novín, tak ani o škole nič počuť nechce. Mnohé školy sú tu na Horniakoch, ktoré — ponevác už krajinskému školskému zákonu nezodpovedajú — treba by bolo do poriadku priviesť, totižto lebo zväčšiť, alebo pre veľký počet žiakov nové postaviť. — A predsa, či sa robí niečo v tomto ohľade? Áno, robí sa, kde ľudia dbajú o svoju školu. Každý síce uzná túto pravdu, ale keď sa jedná o tejto veci, hneď povie ne jeden: «A kto bude platiť, mne prichodí ísť do Ameriky, oddajme školu štátu, ten má dosť peňazí, nech nám on vystaví školu». Takto a podobne počuť neraz hovoriť vo školských stolicích? Nuž či nie je tak?

A čo ešte vystojí ten duchovný — jakožto predseda školskej stolice — kým sa mu podarí dovedna svoláť školskú stolicu. Ach Bože! kolko razy musí z kancla hovoriť a napomínať, aby sa školská stolica spolu síšla, aby sa v tejto, alebo v inej záležitosti školskej pojednávalo a nejaké právoplatné uzavretie vynieslo. A tu čo zbadáme? Nuž to, že napriek všetkým prosbám a napomínaniam duchovného mnoho razy prídu 1—2 údovia školskej stolice, ba niekedy ani jeden. Či to nenie smutno!? Potom nech sa páči niekomu pracovať a zastávať takýto ľud na patričnom mieste! Ó, duchovný pastieru, ľutujem ťa zo srdca, ktorý máš takýchto ľahostajných veriáckich, tebe prichodí zaplakať, ba skoro zúfať, keď by ťa neposilňoval z hora ten dobrotivý Boh, pre ktorého meno pracuješ! Áno, nech sa ťi páči potom pracovať za takýto ľud, keď sa

jeho školskí údovia o školu zhola nič neinteresuujú. Však ale — keď je volba na ablegáta — jakonáhle nejaký korteš príde do obce a hoc on patrí ku tej, alebo onej stránke, to nič nerobí, hneď sa shromaždia všetci u rychtára do ostatného chlapa, ba ešte i takí, ktorí ani hlasu (vótum) nemajú, alebo sídu sa v krčme, nechajú doma všetko stáť a idu ťa, lebo vedia, že sa im dostane niečo do pažeráka, v školskej stolici ale neujde sa im zhola nič. Nuž povedzte, či to nenie pravda?

Je pravda, že veru niektoré obce nenie sú vstave zo svojej sily krajinskému školskému zákonu zodpovedajúce školy udržať, v takomto páde treba sa o štátnu podporu ku ministrovi výučby obrátiť, ktorý vďačne vyplní takúto žiadosť obce, obzvlášte teraz, keď na čele výučby je taký minister, ako je gróf Albert Apponyi, ktorý je proti zoštátneniu škôl, a tak nemáme sa čoho obávať, žeby nám školy zoštátniť chcel, ale ktorí doprosta to hovoria: «oddajme školu štátu, ten má dosť peňazí, on nech nám vystaví novú školu», týmto len to odpovedám, že sú zlí katolíci, lebo keby boli dobrí katolíci a mali len trošku citu, nuž by veru tak nehovorili. Dobrého katolíka poznať po reči a skutkoch jeho, dobrý katolík hotový je prinášať aj obeť nakoľko je len vstave, naproti tomu ale zlý katolík všetkého sa stráni, všetko mu ľazko padne, najmä a najviacej vtedy, keď treba nejakú obeť na oltár obecného dobrého prinášať.

Ktorá obec je v dobrom hmotnom položení, totižto ktorá je vstave udržať si svoju školu, lebo je zámožná, tam štát školu vašu nikdy neprevezme, buďte o tom presvedčení, a najmä teraz pod ministrom Apponyim. Štát má i tak dosť starostí tam, kde vôbec nielo žiadnej školy. A zase ťi, ktorí tak smýšľajú, že: ponevác ich škola zákonu nezodpovedá, aby im štát na amortizáciu novú vystavil, s týmto zase nič nevyhrali, lebo peniaze od štátu požičané musia sa v porciách z roka na rok štátu nazpät zplácať a naposledy škola predsa len štátu patriť bude. — Teda zase sú len tam, kde žid z Mády.

Slovom ľud náš obetovať nič nechce, radšej kresťansko-katolícku školu odovzdá štátu, len aby nič platiť nemusel, mysliať sebe, že už žiadnej farchy znášať nemusí. A veru tomu nenie tak. Keby som to už nebol zkusil, nuž by som

o tejto veci ani len spomienky nerobil. *A ktorí ešte dosavád' nevedia, čo to znamená náboženské školy štátu odovzdať, nuž nech počujú.*

Najprv školu aj so všetkými staviskami musíte štátu oddať, ktorá už potom viacej nie vám, ale štátu patrí. Lež navzdor tomu, hoc pánom školy je štát, predsa vy musíte si aj naďalej práve tak udržiavať školu ako aj predtým. Ďalej musíte 5 percentov dane platiť od štátnej školy, konečne štát vám vymenuje učiteľa, lež nie toho, koho by ste vy chceli, ale koho štát chce. V učebných sieňach viacej kríž, alebo obraz Krista Pána nevidíš, lebo tieto vraj tam miesta už nemajú.

Teda čo ste vyhrali? Celkom nič. Nielen že farchy i naďalej znášať musíte, ale ešte utratíte i to najkrásnejšie právo, totižto učiteľa si voliť. Hľa, vidíte, tak obstoja tí, ktorí školy svoje — od našich horlivých predkov vystavené — tak ľahkomyselne štátu odávajú.

Nože, hore sa ľudkovia moji! Práve teraz bude obnovenie školskej stolice, preč s takýmito údami a voľte sebe šľachetne zmýšľajúcich mužov do školskej stolice, ktorí ešte trochu katolíckeho ducha majú a o školu sa niečo starajú.

Darmo, škola je prvšia nežli všetko na svete. A prečo? Preto, lebo tam chodia vaše milované dietky, vaša radosť, ktorým budúcnosť zabezpečiť chcete. Lebo keď si my v tomto socialdemokratickom a neznabožskom svete školy štátu odovzdáme, čo bude z našich detí? Neznabohovia, bezpustní zostanú, koniec bude všetkému, sami si podkopávame strom života nášho.

Bohužiaľ, sú ešte mnohí, ktorí — len aby žiadne farchy znášať nemuseli, ale tomu nenie tak, videli sme to už, ako som to vyššie povedal, že veru i naďalej farchy znášať musia — katolícku školu radšej by štátu odovzdali. Tito, čo tak zmýšľajú, nemajú o katolíckej a o štátnej škole ani len pochopu, do toho tolko sa rozumejú ako istý vták do abecedy.

(Pokračovanie nasleduje.)

Pozor!

Milý čitateľu! Chrániť blížneho od nebezpečenstva, je zaiste dobrým skutkom. Takýto úmysel, dobrý skutok vykonať, vedie i mňa, keď píšem tieto riadky.

Počul alebo čítal si už snáď, aké všeliaké spôsoby vynajdu bojujúce strany vo vojne, zvlášte na mori, aby jedna druhú zničily? Vo vojne strieľajú nielen z pušiek a kanónov, ale aj všeliaké fortiele a špionov upotrebujú. A čím šikovnejšie fortiele, čím vernejšie sa vedia špioni pripodobniť vojakom druhej strany, tým sú nebezpečnejší tej strane. Zvlášte v námorskej vojne upotrebi nepriateľ všeliaké stroje, aby lode druhej strany ponoril. Tu nielen kanónami strieľajú z jednej lode na druhú, ale upotrebia aj pod vodou plávajúce lode, torpeda a akny (podkop). Čo je torpedó? Čo akna? Torpedó je veľký, tri metre dlhý a pol metra hrubý patrón. Tento vystrelia na nepriateľskú loď pod vodou, ktorý keď trafi loď, vybuší ako dynamit a znivočí loď. Akna je zase veľikánska bomba. Túto uložia v mori pod vodu, keď loď príde na to miesto, kde je takáto akna uložená a buší sa do nej, vybuší s tak veľkou silou, že už aj menšia akna vyhodí 10 metrov hrubý a 10 metrov vysoký slúp vody. Takáto sila musí znivočiť loď, ktorá na aknu natrafila.

I, milý čitateľu, nebol by to dobrý skutok, keby som ťa na lodi cestujúceho upozornil na to miesto, kde sa nachodí torpedó, alebo akna oložená: «Nechoď tade, tam letí torpedó pod vodou, tam je akna?!»

Nie si síce na lodi po mori plávajúcej, ani vo vojne námorskej, ale si na lodi Kristovej, ktorá sa menuje cirkev katolícka. Nenie síce tak silného torpeda, ani tak veľkej akny, žeby loď Kristovu ponoriť mohla, veď o nej sama večná Pravda, Kristus Pán, hovorí, že ani brány pekelné ju nepremôžu, nie to slabými ľudmi vymyslené kanóny, torpedá a bomby, preto nemusíš sa báť, že so zahynutím cirkve Kristovej telesne zahynieš. Predsa však upozorňujem ťa na jedno. Keď torpedó vystrelí, bomba vybuší, roztrieska sa na ívere a triesky. *Nenachyluj sa teda von z lode*, lebo jestli by ťa takýto íver, takáto trieska trafila, mohla by ťa nebezpečne, ba i smrteľne poraniť, bárs by i sama loď nezahynula.

Ty si na lodi Kristovej. Táto práve preto, že pravdu hlása, má mnoho nepriateľov v tých ľudoch, ktorí len seba milujú, ale nemilujú pravdu. Cirkev Kristova mala od počiatku nepriateľov a má ich aj teraz. Neidem ti pripomínať, ktorí boli tí nepriateli v minulých storočiach, tí už nehrozia

nebezpečenstvom, pominuli sa, lebo hlavami opovážlivo báchali do lode, ktorú ani brány pekelné nepremôžu. Osožnou ale vecou bude poukázať na terajších nepriateľov cirkve, lebo od nich pochádza nebezpečenstvo prítomné. Títo nepriatelia cirkve sú liberáli, slobodní murári (freimaureri) a socialdemokrati. Rozličné sú to síce mená, ale majú spoločný cieľ: ponoriť loď Kristovu, cirkev katolícku, vyhubiť náboženstvo, pobiť, poraniť, alebo aspoň nemožnými urobiť veslárov, nástupcov sv. Petra a apoštolov. Títo s peklom pretekajú sa napádať cirkev a jej veslárov v shromaždeniach, v spoločenskom živote, v sneme, zvlášte ale v novinách, ktoré sú každému prístupné, lebo na shromaždenia, do snemu nemôže každý ísť, noviny ale len treba vytlačiť a rozposlať. Takýmto spôsobom teda chcú vyhasiť vieru zo srdca ľudu.

Najsurovejšie proti cirkvi a náboženstvu a vôbec proti všetkému, čo je nám sväté vystupujú socialdemokrati, teraz už po celom svete rozšírení.

Socialdemokrati aj s kanónami strieľajú, to jest zjavne napádajú loď Kristovu, verejne ohlasujú, že katolícku cirkev, ba každé náboženstvo vyhubiť treba. Ale tento spôsob boja len tam použijú, kde sú už silní, kde už mnoho oddaných prívržencov majú. Tam, kde ešte nie sú zosilnení, kde ešte len získajú chcejú prívržencov, ku príkladu u slovenského ľudu, upotrebujú torpeda a akny. Ako? Pristúpia k ľudu s rozličnými peknými heslami a sľubami: «*Za slobodu a dobrobyt ľudu!*» Ba mnohokrát udávajú sa za nábožných, za obrancov viery a cirkve, aby ľud peknými sľubami omámili, získali a neskôr za slepý nástroj v boji proti cirkvi a náboženstvu upotrebili. Keby Bokányi, Izrael, Hodža, Šrobár, Skyčák, Ráth pristúpili k tebe naprosto s tým, že ťa chcejú o náboženstvo olúpiť, za nepriateľa cirkve získať, vyhnať by si ich, alebo najmenej by si im chrbát ukázal. Oni to dobre vedia, že takým spôsobom nič by nevykonali u teba. A preto *podvodne*, ako torpedá a akny približujú sa k tebe, aby ťa neskôr svojim otrokom učinili.

B. Sz.

(Dokončenie nasleduje.)

**Zadovážajte predplatiteľov pre
«Krešťan-a»!**

POLITICKÉ CHÝRY.

Konferencia vysokého sboru biskupského.

V záležitosti konečného usporiadania kongruy katolíckeho duchovenstva dňa 5. februára držal konferenciu vysoký sbor biskupský v paláci knieža-primasa v Budíne.

Konferencii predsedal kardinál kaieža-primas Klaudius Vaszary. Prítomní boli nasledujúci najvyšší hodnostári cirkevní: Július Városov, arcibiskup kaločský; Viktor Mihályi, grécko-katolícky arcibiskup gyulafehervársky a fogarasský. Biskupi: Ludvík Balázs (Rozsnyó), Tibor Boromisza (Szatmár), grécko-katolícky biskup Július Firczák (Munkács), August Fischer-Colbrie (Kassa), grécko-katolícky biskup Vazul Hosszú (Lugos), Vilhelm István (Szombathely), Ottokar Prohászka (Székesfehérvár), Alexander Párvy (Szepes), gróf Mikuláš Széchenyi (Győr), Farkas Radnay (Besztercebánya), grécko-katolícky biskup Ján Vályi (Eperjes), gróf Vilhelm Batthyányi koadjutor (Nyitra), Hipolit Fehér, hlavný opát z Pannenhalmu. Zápisnicu viedol osvietený pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie.

Záležitosť otázky kongruy katolíckeho duchovenstva zo stránky vysokého sboru biskupského bola v tejto konferencii celkovne a konečne usporiadaná. Nasleduje teraz, aby ustálenie medzi vysokým sborom biskupským a ministrom kultu prevedené bolo cestou zákonodarstva.

Po pejednávaní vážnych záležitostí školských o 1 hodine popoludní zakončila sa konferencia.

Z politického dejišťa.

Snemovňa veľmožov držala zasadnutie dňa 6. februára, v ktorom prijaté boli zákonné predlohy v krajinskom sneme odhlasované. Zasadnutia krajinskej snemovne odročené sú, kým sa zakončia pojednávania uhorskej delegácie vo Viedni. Pri pojednávanií záležitostí zahraničného ministerstva spoločného dňa 6. februára povedal v delegačnom zasadnutí ako učený a zkusený diplomata tak vážnu reč krajinský vyslanec Béla Rakovszky, že ňou vzbudil podiv nielen uhorských, lež aj rakúskych politikov.

Z CUDZOZEMSKA.

Portugálsko.

Bezdušné telá zavraždeného kráľa Karola I. a deťucha trónu Ludvíka Filipa pochovali dňa 8. februára v Madride v chráme sv. Vincenta. Členovia diplomatického sboru v piatok položili vence na rakev zavraždených. Pri pohrebe prítomní boli zastupitelia všetkých európskych mocnárrov.

B E S E D N I C A .

Najväčší poklad je viera.

(Dokončenie.)

Prešlo pár mesiacov a hoc majster Bolečný krivo hľadel na Palka, predsa si ho vážil. Takto pominulo 5 rokov a Palko mal taký plat, že ani viceispán nemal väčšieho. A ponevác bol spoľahlivým a statočným človekom, Bolečný bezpečne ponechal naň dielňu, aby čím viac mohol sedieť v kréme pri pohároch a pri kartách. No, obchod dobre šiel, tak že majster oslobodený bol od všetkej práce, lebo Palko ho vo všetkom zastupoval. Ozaj zriedkavý mladík. Uznal to aj sám Bolečný a kde len mohol vychvaloval Palka.

— Škoda toho šuhaja, — hovoril jednú v kréme. — Má jednu veľkú chybu.

— Nuž a to akú? — pýtajú sa ho kamaráti so zadivením.

— Že je katolík, — odpovedal Bolečný.

— Katolík!? — zkrikli kamaráti z mokrej štvrte. — Ako je to možno, veď vy vždy s tým ste sa vychvalovali, že katolíkov nenávidíte a že by ste netrpeli katolíka medzi pomocníkmi, a hľa, tento je už pár rokov u vás. Krásny ste vy evanjelik, utesený národovec.

— Prosím vás, dosť ma to mrzí, ale čo si mám počínať, keď je ten jeden viac hodien, ako tí ostatní dohromady, veď keby Palka nemal, obchod môj nešiel by tak dobre a tak ani nemohol bych s vami v kréme vyseďávať, — odpovedal Bolečný.

— Za ten čas, čo je u vás, mohli ste ho už obrátiť na našu vieru, — hovoril Ján Prepáč.

— Proboval som to už viackrát, ale vždy som len v haňbe zostal.

— No, a keby tak vašu Helenku pýtal, čo by ste potom robil?

— Za katolíka nevydám ju nikdy, keby sa obrátil, nepoviem.

— Nože probujte. Išlo to s vašim otcom, pôjde to aj s ním, — hovoril Peter Kud'ický. — Pomiešajte Helenku do veci. Nemyslím, že by tí dvaja mladí chladní boli jeden ku druhému.

— Nie celkom, hoc nezbadal som nič podozrivého, — odpovedal Bolečný.

O tomto často sa vpravávali kamaráti.

Medzi tým Palka odobrali k vojsku. Mrzelo ho to, lebo ho vzali z tretej klasy, keď myslel, že už nebude vojakom. Keď sa lúčil, majster mu povedal, že keď sa od vojska vyslobodí, mile rád ho prijme nazpät a že ak by dakedy peniaze potreboval, len nech sa s celou

dôverou k nemu obráti, že mu on vždy pošle toľko, koľko bude potrebovať.

Palko odišiel. Helenka smútila za ním, lebo — aby reč nepomýlil — rada ho mala. Otcovi ale nezradila tajomstvo srdca svojho. Bolečný tiež banoval za hodným pomocníkom, a len teraz videl, koho ztratil. Koniec bolo zábavám, lebo Palka nebolo, a tak aby remeslo neupadlo, on sa musel mať okolo neho. V písme a vo vedení kníh ale na dobrej pomoci bola mu Helenka, ktorú Palko bol priučil k tomu. Tento často písaval svojmu bývalému majstrovi a to vždy s najväčšou úctou a vďakou. Peniaze síce nikdy nepýtal, lebo aj pri vojsku sa mu dobre vodilo, ale v každom liste mal pár pekných slov pre Helenku, čo sa tej veľmi páčilo. Neborka, ona lepšie čakala, aby sa minuly tie tri roky, ako Palko.

Nuž ale nič netrvá na veky, aj to sa minie, veď už len pár týždňov chybuje a Palka domov pustia.

Bolečnému ale nechutila už tak práca, ako volakedy, rád by bol obchod svoj prepustil Palkovi, najmä keby si vzal Helenku. Nuž ale, ako sa pár razy presvedčil, Palko nezanechá vieru katolícku ani k vôli Helenke, čo by ju ako rád mal.

Jedného dňa hovorí Bolečný svojej dcére:

— Vieš čo, Helenka, mňa už zunovala stolárčina, chcem to tak nechať a budem len hospodáriť.

Dievča sa zarazilo a povedalo:

— No, a Palko? Veď už onedlho príde, on bude viesť obchod, aj k hospodárstvu sa rozumie.

— Vari ho čakáš? A keď nepríde?

— Príde, písal mi.

— Tak? Teda tajne si dopisujete? Zaslúžil som to ja od teba? Budem mu taraz písať, aby si inde hľadal robotu.

— Prosím vás, otecko, nerobte to! — vykrikla Helenka a dala sa do plaču. — Ja milujem Palka a aj on mňa má rád.

— Zabudla si, že je Palko tvrdým katolíkom a že svoju katolícku vieru ani k vôli tebe nezanechá?

— To ja viem, a preto si ho aj ctím, že je taký stály vo viere.

Otec krútil hlavou, ale nepovedal ani slova.

— Len trpezlivosť, a bude všetko dobre, — vravela Helenka pre seba.

Tri roky pominuly a Palko znovu obliekol civilné šaty. Ponáhlal sa do kostola a ďakoval Bohu, že mu bol na pomoci, potom však šiel do Mikuláša. Tam ho s radosťou vítali, najmä Helenka bola blažená a nevedela čo robiť od radosti. Palko bol driečny, ako predtým, ale s akousi bojzlivosťou bližil sa ku Helenke. Aj táto už ináč vyzerala, ako volakedy. Tie tri roky ju veľmi premenili.

Palko keď sa vyzroprával do vôle, chytil sa do roboty a pracoval s tou usilovnosťou, ako predtým. V oči Helenke bol celkom otvoreným. Neraz vyjavil lásku svoju a dievča tiež netajilo city svoje.

— Ale čo povie otec?

To dalo starosti obom.

— Boh pomôže, — tak posilňovali jeden druhého, Asi o pol roka predstúpil Palko ako pytač pred Bolečného.

— Veľmi bych sa tomu tešil, lebo si vás ctím, ako statočného človeka, len že je v tom ukrutná prekážka. Vy ste katolik a ja neprivolím ku tomu, aby sa moja dcéra za katolika vydala. Viac razy som vám povedal, prestúpte na našu vieru a bude všetko dobre.

— To nikdy neurobím, — odpovedal Palko určitým hlasom.

— Tak nemilujete Helenku, a čo stojí stav manželský hez lásky.

— Milujem ju, ale zato vieru nezaprem. Lásku moju, hoc aj neobdržím ruku Helenky, vynahradí viera, lež vieru nevynahradí na svete nič.

Bolečný sa zarazil. Nemyslel, že by katolík bol takej pevnej viery a že by sa zriekol lásky a bohatstva, len aby zostal verným viere svojej. Ako je to teda možno, veď poznal hockoľko katolíkov, ktorí neboli takí stáli vo viere. Veď neraz počul od nich: «všetko za tú našu slovenčinu». Ako tuhý národovec mal spojenie s nimi, zkusil, že tí nedbajú veľmi o katolíctvo, ba ešte pomlúvali tých kňazov, ktorí nedržali s nimi. Tí za slovenčinu obetujú všetko, a hľa, tento mladík aj rúbať by sa dal za vieru.

— Je to vaše posledné slovo? — pýtal sa Konečný Palka.

— Áno, pán majster, a ak by sme nemohli viacej spolu žiť, hoc aj s boľavým srdcom, ale vyhnem vám z cesty.

— Počkajte, zavolám Helenku, čo tá povie na to.

Keď Helenka vstúpila do izby, hovoril k nej otec:

— Podže sem, dcéra moja, a počuj, čo hovorí tento zlý človek. Ani počuť nechce o tom, aby zostal evanjelikom. Tak nezbyva iné, ako...

— Aby sme obidvaja prestúpili na katolícku vieru, ktorú bol opustil váš nebožký otec, — dodala Helenka smele.

— Čo to hovoríš? My aby sme sa obrátili na katolícku vieru? Kto ti to šušká?...

— Áno, otecko, zostaňme katolíkmi. Ja dávno myslím na to. Vaši nebožkí rodičia a všetci ich predkovia boli katolíci. To veru nebolo pekne, že starý otec k vôli zisku zanechal katolícku vieru. My len vedľa neho sme zostali luteránmi, hoc nevieme, či katolícka viera nenie lepšia. Ja už viem voľačo z nej, a to sa mi veľmi ľúbi. Keď som sa dozvedela, že Palko tak pevne drží sa svojej viery, kúpila som si katolícky katechizmus a modlitebnú knižku a môžem povedať, že sa mi to lepšie páči ako naša viera. Nebožký starý otec sa veľmi previnil, že tak hriješne opustil svoju katolícku vieru. Napravme teda my túto chybu. Áno, otecko, urobte to k vôli nám a uvidíte, že vás Boh požehná. Aj my dvaja takí šťastliví budeme.

Tu Palko a Helenka chytili otcovu ruku a bozkávali ju. Ten nevedel slova povedať. Ukrutný boj nastal v srdci jeho, nemohol to vydržať, mal potrebu na friský

vzduch. Vyšiel teda von a tam rozmýšľal nad slovami, ktoré mu Helenka povedala a tieto ho docela zmenily. Nebol viac prepiatym luteránom, ale cítil istú slasť, keď si pomyslel na vernosť toho statočného mladíka. Aký je to rozdiel medzi ním a jeho nebožkým otcem. Tento ozaj len pre majetok opustil vieru katolícku. Áno, on napraví jeho chybu. Potom sa rozhodnul. Vkročil do izby, spojil ruky dvoch milujúcich sa mladých ľudí a hovoril vážne:

— Deti moje, prevládali ste ma. Vidím vašu čistú lásku, neodoprem vám vašu prosbu. Napravím chybu môjho otca a vstúpim do cirkve katolíckej. Žehnaj vás Boh v celom vašom živote.

Tak sa stalo, ako bol povedal Bolečný. V jednu nedeľu aj s Helenkou vrátil sa zpiatky do lona cirkve svätej katolíckej a onedlho zadržala Helenka sňatok s Palkom. A Boh ich neprestajne požehnáva, že mu vernými zostali.

Fatranský.

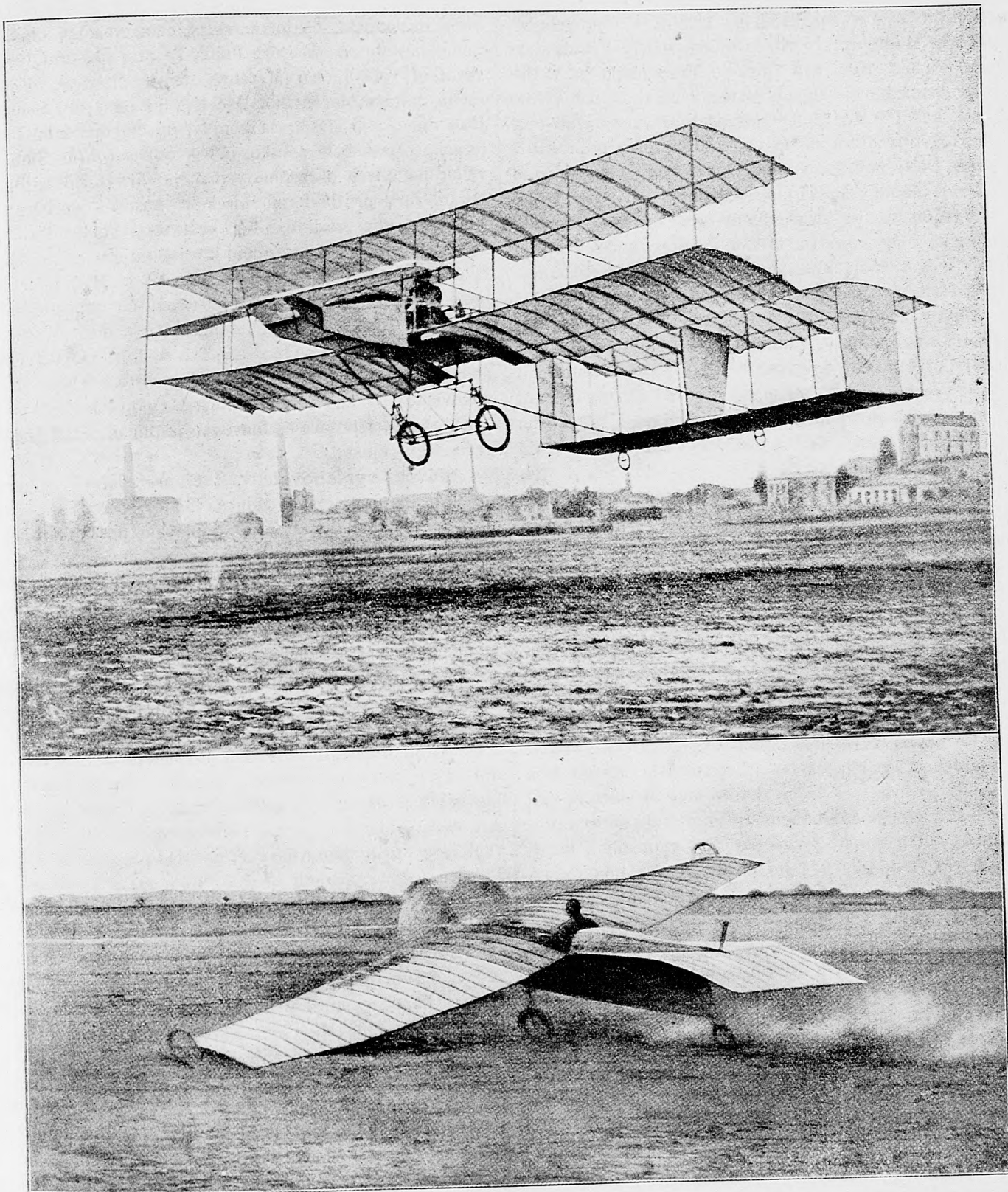

CHÝRNIK.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Cclbrie dňa 3. a 4. febr. dával fašiankové obedy, na ktorých prítomné boly vojanské, stoličné a mestské notability. Z konferencií vysokého sboru biskupského osvietený pán biskup navrátil sa už domov a 14. februára bude držať prednášku o kresťanskom a rimanskom (pohanskom) práve v kruhu svätého Imricha juristov košických. — Za farárov vymenovaní sú: Michal Csintalan, prešovský kaplán, do Sztopkova, Koloman Szabados, košický katecheta, do Detek. — Valent Rusznák, farár z Paloncza a Adalbert, farár z Bárcaza čarovali fary. — Preložení sú: Gejza Horváth, kaplán z Legyesbánye za katechetu do Košíc; Pavel Takács zo Szántóva do Prešova; Augustin Richtaresik z Regeteriska do Zborova; Emil Egner z Lábu do Bodrogszerdahelyu; Štefan Onderesó z Tapolhanusfalu do Gálszécs. Dňa 4. februára novovysvätení kňazi poslaní sú: Ján Bélyis do Regeteriska, Ján Juszkó do Sóváru, Jozef Kocsis do Boldogkőváralja, Štefan Lipták do Zemplén Szinna, Ondrej Osztrovics do Abauj Szánto, Ján Obetle do Láb, Štefan Urbán do Tapolhanusfalyu. — V autonomnom katolíckom kruhu odbavovaný bol dňa 4. februára druhý veľmi podarený zábavný večierok. — Alexander Telepy, professor a kňaz praemonštratský dňa 6. februára pred veľkým obecnstvom držal podarenú prednášku v autonom kruhu o dejepise Sedmohradska. — Dr. Gejza Nagy, vojanský lekár, v kat. čítacom kruhu držal prednášku 8. februára. — Štefan Besenyay, novovymenovaný farár do S.-Ujhelyu, zaujme faru a bude držať inštaláciu dňa 1. marca.

Bryndza zo zkaženého mlieka. Budapešianska polícia odhalila minulé dni nebezpečných falšovateľov potravín. Na kapitanát VII. okresu došlo bezmenné

dávajú jako «liptovskú bryndzu». Kapitanát o oznámení naskntku upovedomil predstavenstvo. Okresný jarmočný dozorca hneď pýtal policajnú pomoc a v sprievode šty-

Lietacie stroje.

oznámenie, že v Szčvetség-ulici v pivniciach domov č. 23. a 27. zo zkaženého mlieka a mliečnych výrobkov zhotovujú syr, ktorý potom v obrovskom množstve pre-

roch policajtov už na úsvite zavítal do pivnic označených domov. Po krátkom vyšetrovaní ustalili, že oznámenie hovorí pravdu. V pivniciach našli obrovský počet

zkazeného mlieka a hniúcich mliečnych výrobkov. Krem toho našli aj 34 metrických centov hotovej bryndze, ktorá bola tiež zo zkazených látok zhotovená. Preskúmali aj listy a tu vysvitlo, že z pivníc posiaľ asi 40 metrických centov rozposlali po krajine v známych bedničkách. Majiteľov syr zhotovujúcej osady Vazula Karpinga, Vazula Kovala a Ondreja Marmaroského, z Haliča pochádzajúcich kupcov zaviedli na kapitanát VII ho okresu, kde ich vypočuli. Nesvedomí kupci mali celý zástup agentov, ktorým sa podarilo bryndzu popredať v krajine. Proti neludským kupcom zaviedli pre výstupok proti verejnému zdraviu pokračovate.

Vymenovanie. Následkom zadakovania Arnolda Hoffmann z direktorstva škôl v kláštore mníšiek svätej Ursuly v Košiciach, vymezovaný je za direktora tamojších škôl katecheta a redaktor Franc Holló.

Chýry zo Spiša. Traja lubickí cigáni nedávno napadli na ceste medzi Lubicou a Kežmarkom Rudolfa Tomaja, stolárskeho tovaryša z Ruskynoviec, dobre ho ubili a vyrabovali. Tí istí cigáni vyrabovali minulé dni pri hunsdorfskom cintoríne aj Ondreja Bodi z Ménhardu. Nezbedných cigánov už chytili. — V Šmeksi bolo do 21. januára 593 zimných hostí a v Tátralomnici do 24. januára 291. — V Tátralomnici si dňa 26. januára knieža Gottfried Hohenlohe zasnubil slečnu arcikňažnu Henriettu, tretiu dcéru arcikňažata Fridricha. — V Lubici a v Szepeshely (Kapitula) dňa 30. januára znovu vyvolili tých za stoličných výborníkov, čo aj predtým, a síce v Lubici Jána Neupanera, apatekára a v Szepeshelyi Jána Javorszkyko, notára. — Minister vjučby gróf Apponyi kežmarskému rim.-katol. učiteľovi Ladislavovi Hrdina 50 korún a staro-lubovenskému rim.-kat. učiteľovi Ladislavovi Lossinszky 40 korún mimoriadnej podpory udelil. — V Osturni kúpil Gustáv Urvay, kupec, brat farára svätolžbetského (lipt. stol.) krému od žida Mórica Lebovicsa, pri kréme bude mať aj sklep. Spolu s tamojším grécko-katolíckym kňazom budú na tom pracovať, aby ten úbohý zotročený ľud vymanili z nenasitných rúk židovských a ho pozdvihli. Tá opovrhnutá Magura v kresťansko-sociálnom ohľade nápadne napreduje. Mali by ju teda nasledovať aj iné kraje Spiša!

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Michal Csintalan, prešovský kaplán, ako sme to na inom mieste spomenuli, vymenovaný je za farára do Stropkova. Jeho vymenovanie, ako sa vôbec naše obecnstvo teší, tak zase z druhej strany rmúti sa nad tým, že tak účinného a účinného duchovného v ňom ztratí. Tým viacej musia sa radowať jeho budúci farníci, že tohoto v každom ohľade zaslúženého muža dostanú za duchovného. Požehnaj ho Boh, daj mu zdravia a milosti, aby dlho prospešne účinkovať mohol k blahu svojich veriacich. — Gróf Hadrian Csáky, biskupský notár dňa 2. februára držal v katolíckom kruhu Rákócziho veľmi peknú prednášku o «starom a terajšom spoločenstve». — Franc Brykezinsky, ktorý v Prešove vyraboval grécko-katolícky kostol a aj na viacej miestach zpáchal podobné zločiny zutekal z debrecínskeho žaláru. — *Zboró.* Katolícke obe-

censtvo na napomenutie svojho milovaného farára Jozefa Vassko zaumienilo si, že z príležitosti sobášov len krátke, pol dňa trvajúce veselie bude odbavovať. Z tohoto vidno, že krásny príklad obce Szinye začínajú už ľudia nasledovať, čo je na veľký osov našemu chudobnému národu. — *Soóvár.* Julius Terray, uh. kráľ. lesník, zasnubil sebe Lauru Merényi, dcéru uh. kráľ. lesného radcu Juliusa Merényiho. Dve kassína panské, v Soóváre jestvujúce, ako slyšať, sa spojily, následkom čoho budú teraz prospešnejšie účinkovať. — *Samosujfalu.* Stoličný výbor na návrh okresného slúžneho dr. Dezidera Piller obrátil sa s prosbou na direkciiu košicko-oderbergskej železnice, aby pri tejto obci vystavená bola železničná stanica, čo jestli sa uskutoční k veľkému prospěchu bude celého okolia. — *Kisszeben.* Dňa 12. a 21. januára tu poznove zúril požiar, od tých čias, čo nebezpečného podpalača Riesz neškodným učinili a z mesta odviezli bol pokoj. Teraz zase zhorely dve stodoly. Obyvateľstvo mesta to veľmi znepokojuje. — *Nagysáros.* Štefan Urbán, novovysvätený kňaz, syn tamojšieho poprednejšieho občana dňa 9. februára odbavoval primície, slúžil totižto prvú svätú omšu.

Návrat vystahovalcov. Z Fiume sdeľujú, že parolod «Germania», prináležajúca lodnej spoločnosti «Cunard-Line» dňa 5. februára doplávala do fiumánskeho prístavu so 1740 navrátiivšími sa vystahovalcami. Loď je taká obrovská, že len vtedy môže doplávať do prístavu, keď nenie vietor. Pri vykotvení pomáhaly jej loď námorníckej spoločnosti «Előre» a loď «Pluto», prináležajúca rakúskej spoločnosti «Lloyd».

Krvežíznivost' jedného šialeného. Z Veľkej Revúce (Nagyőrcze) oznamujú, že tam tesársky majster Peter Boross vo svojej šialenosti spáchal úžasný skutok. Svoju 5-ročnú dcérku a 8-ročného synka vohnal do izby a zamknúc dvere, zastrelil z revolvera malé dievčatko a potom do pitvora vošlého chlapca. Konečne obrátil zbraň na seba, pretože sa ale smrteľne neranil, s jedným kuchynským nožom prerezal si hrtan. Pokým susedia zbadali hroznú tragédiu a vylámali na byte dvere, dievčatko už bolo mŕtvé a aj chlapec čoskoro dokonale. Boross v noci tiež zomrel.

Abraháma Husza obesili. Ako je známo, porotný súd v Máramarosszigete odsúdil na šibenicu Abraháma Husza, kupca s miešaným tovarom v obci Felső Vissó a nádenníka Jána Mihálku, lebo Mihálka na nahovorenie Husza zavraždil jedného poštárskeho kočiša, tohto sprevádzajúceho žandára a poštový voz spoločne ozbiľali. Súd aj troch spoluvinníkov Husza a Mihálku odsúdil na dlhší čas do trestnice. Kúria 24. septembra lanského roku pojednávala túto záležitosť a podané nulility odmietla. Prosbu na smrť odsúdených o omilostenie najvyšší súd cestou ministerstva pravosúdia predostrel kráľovi a kabinetná kancelária listiny poslala späť. Minulý týždeň otvorili na kúrii došlé listiny a potom poslali ich súdnej stolici v Máramarosszigete. Prosbu Abraháma Husza o omilostenie na najvyššom mieste odmietli a obesili ho 10. februára o 6. hod. ráno.

Nemecký cisár jako vojenský inštruktor. Pri poslednej prehliadke prvého gardového pluku potsdamského nemecký cisár Vilhelm držal poučnú prednášku. Od istého jednoročného dobrovoľníka cisár sa pýtal, čo vie o dejinách Schildhornového pomníka v Grunewalde? Tento pomník je jeden stĺp, postavený na pamiatku posledného panovníka Vendov, ktorý — dľa povesti — na tomto mieste utekajúc pred prenasledujúcimi ho Nemcami, preplával širokú rieku Havel; panovník prisľúbil, že jestli sa mu podarí ujsť pred nepriateľom, prestúpi na kresťanskú vieru. Útek sa podaril a panovník svoj sľub zadržal. Dobrovoľník veľmi nejasne odpovedal na predloženú otázku a cisár Vilhelm mu s hnevom povedal:

— Dobre by bolo, keby ste lepšie nazreli do kníh!

Od jedného pomeránskeho rekrúta sa cisár pýtal, ako sa dostali Hohenzollernovci na trón. Rekrút nevedel dať na túto otázku vôbec žiadnej odpovede. Cisár potom viac generálov postavil medzi rekrútov a potom sa pýtal rekrútov, aby povedali, ktorý je veliteľ vojenského sboru, ktorý je veliteľ vojenskej divisie a ktorý veliteľ brigády? Na tieto otázky všetci rekrúti dobre odpovedali a tak im potom cisár jejich nezbehlosť v histórii prepáčil.

Samovražda. Z Kralovian píšú, že strašnou smrťou sišla zo sveta manželka Jána Szaipa, strážnika pri kôšickej železnici na stanici kralovanskej. Dňa 2. februára o 2. hodine popoludní — keď jej muž bol v službe — veľkým kuchyňským nožom podrezala hrdlo a o pár minút zomrela. Príčinu ku tomuto ukrutnému skutku nemala, lebo v domácnosti pokoj panoval a tak samovraždu len v okamžitej pomätenosti vykonala. Ba ani sa to nedá ináč myslieť. Jedna mladá matka práve vtedy, keď okolo nej jedno asi 2-ročné dieťa sa baví a druhé zas len čo ho odkojila v kolíske usmieva — samovraždu ozaj len v pomätenosti spáchala.

HOSPODÁRSTVO.

Opatrovanie lúk a iných pasienok.

O tomto aby sme čím častejšie písali, lebo nič iné nezanedbávajú naši hospodári tak, ako práve lúky a pasienky, preto aj ubýva ich počet z roka na rok, čo z ohľadu národného nenie škoda, lež z ohľadu dobytkárstva nemôžeme držať za dobrý znak. Hoc dobytok aj v maštali možno vychovať, ale slobodný pohyb statku a čerstvé povetrie, ktoré on k zdraviu tak potrebuje ako aj človek, nič nevynahradí, a tu vidno prednosť pasienok a lúk nad maštaliou. Boli a sú hospodári, ktorí žiadajú, aby sa lúky a pasienky na oráčinu obrátili a obecné lúky medzi súmajiteľov podelily, lebo že na poli

urodí sa dost krmu. A na mnohých miestach — najmä kde previedli komassáciu — aj stalo sa tak ako oni chceli, lež neskôr zkusili, že nemúdre radili, lebo jejich mladý statok nerástol v maštali tak, ako na pasienkach, kde slobodne sa pohyboval a túžil. Veľkostatkári a načasúci hospodári nerobia tak, lež opatrujú lúky a pasienky, lebo znajú ich hodnotu. Vedia, že zdravie hoväda potrebuje čistý vzduch a pohyb, a že k úspešnému dobytkárstvu lúky a dobré pasienky sú neomylnne potrebné. Keďže je tomu tak, nezanedbávajme teda lúky a pasienky, ako sme to dovčulku robili, lež obrábajme ich tak, ako aj pole a zahradu. Veľa je tých prác a spôsobov, s ktorými zdvihneme úrodnosť lúk a pasienok, ale najhlavnejšia je jarná opatera. Čo robili v ohľade tomto dosiaľ naši hospodári? Nič iné, ako že daktorí rozhrňali krtince, ale žeby bol volaktorý pobránil lúku, o tom nepočul, a to je veľmi dôležitá vec, aby sa dostalo povetrie a voda do koreňov pažite, aby tieto využiteľovali všetky tie látky, ktoré nachodia sa v pôde a ktoré potrebné sú k bujnému rastu trávy. Brány pošklbú staré korene a dopomôžu s tým, aby nové vyhľadávaly; brány donesú na povrch zeme húsenice a všeliakú chrobač, ktorá pod lístkami zimovala a ktorá takto zrazu vezme. Na pasienkoch statok tak došliape pôdu, že nedostane sa ku koreňom ani voda, ani vzduch, a bez týchto zstanú oni holé, ako to aj vidíme. K bráneniu najlepšie sú takzvané refazové brány, na ktorých zuby po troch s refazami sú spojené. Mach, listie a škrip, ktorý brány posberajú, treba spáliť, alebo upotrebiť ku kompost trusu.

Že jak dôležitá vec je rozhadzovať krtince, o tom nebudem obsérne písať, veď to každý vie, že keď sa ony rozmnožia a nerozhádzu ich, tak celá lúka nič nestojí, lebo ani kosiť sa nedá. Ale to nenie ešte dost len porozhadzovať krtince, lež treba to miesto aj datelinovým a lucernovým semänom zasiať. To nech nezamešká ani jeden hospodár. Kazia lúky a pasienky rozličné buriny, ktoré — ak ich nekántrime — tak sa rozmnožia, že tráva len leci-kde zostane. Tieto mrecha zeliny aj preto sú škodné, lebo vyzierajú pôdu, to jest odoberajú tú živnosť, ktorú by mali trávy dostať, taktiež držia trávy v tóni. Po hurine poznať hospodára. Dobrý hospodár netrpí burinu na lúke, oproti tomu ale hospodár zlý nedbá, čo mu lúka bude samou bodlačou a žihlavou porastená. Takú krmu, v ktorej je viac buriny ako dobrej trávy, lichva nezerie, lež nechá ju v jasľach a aká kрма, taká lichva. Burinu teda treba kantriť, lebo to nariaďuje aj poľnohospodársky zákon. Burinu treba kantriť prv, než by ona kvitla, najmä jej kerene treba vykopáť. Pasienky, ktoré zarastené sú burinou, nech rozorávajú hospodári a vysievajú trávovým semänom. Taktiež nech obnovujú a povážajú jak lúky, tak aj pasienky. Aj tieto musia byť pri sile. Niekde dost je hlienovitej vody napustiť nane, inde ale musia sa riadne povážať. Obnovenie lúk a pasienok z toho pozostáva, keď ich lebo v celkosti, alebo len na nich nachodiace sa holé miesta zasejeme trávovým, datelinovým, alebo lucerno-

vým semänom. Toto posledné nemusí byť čisté, dobré budú aj výčudky a plevy.

Travda je: Čím lepšie opatrujeme lúky a pasienky, tým väčší chosen donášajú.

Chutné vajcia.

Škrupina vajca je dierkovitá, preto prijme do seba vôňu a smrad. Z tejto príčiny načím špinavé vajcia umyť a dbať o čistotú hniezda, kde sliepka nosí. Nedávajme sliepke plesnivý chlieb a potuchlé zrno, lež chovajme ich s miešaným pokrmom. Keď len čisté zrno dostanú, vajce bude prázdnej chuti a žltok jasný. Od veľa mäsa dostane vajce zápach rybacej masti. Najlepšie je, keď kŕmime sliepku ráno so zemiakovým mlátom, na poludnie so zeleninou a k večeru so zrnom. Po takejto chove vajcia budú vždy chutné. *Gazda.*

DOPISY.

Od Čitár.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kreštane».

Hovorí sa, že čo sa vlečie, neutečie, a u mňa sa to už od dávna vlečie, že vám chcem čo to napísať, nuž konečne som predsa prišiel k tomu. Naša dedinka leží v Čermanskej Doline, patrí ona k fare urminskej. Náš pán farár môže mať okolo 70 rokov. O politiku sa on nestará, nakoľko môže plniť svoje kňazské povinnosti.

Učiteľa máme tiež staršieho. Tento nemá rád kresťanskú ľudovú stranu, ja som ku príkladu bol predplatiteľom «Kreštana», a on ma nahovoril, aby som si radšej držal «Vlast a Svet». Od jedného pána farára ale som sa dozvedel, že to veru nebola ani najmenej chvalitebná rada. Náš obratný pán organista, aj ten najľahší nápev zaspieva dočista. My sme tu málo čo bohatsí, nežli šíp v zimnom čase. Chotár je skoro celý v Stummerovej hrsti. Keď je voľba, tak si musíme zaskočiť, ako nám to Stummerov úradník zapíska. No, pri poslednej vyslaneckej voľbe sme predsa raz podľa svojho svedomia a presvedčenia hlasovali na kresťanskú ľudovú stranu, bárs nám úradník Černuch kázal, aby sme nešli hlasovať, lež aby sme doma zostali. My sme ale navzdor všetkému zákazu išli na voľbu a oddali sme svoje hlasy na kandidáta kresťanskej ľudovej strany, lebo vieme, že len vtedy k dačomu prideme, keď sa budeme pridržať tejto strany, ktorá sa zaujíma za práva naše.

Žida máme kapitálneho chasníka, za hotové groše komukoľvek namerá tej čertovice. Civilného farára ale máme v Oblokovciach. S Bohom! *Michal Sekeráš.*

Hrušovany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštane».

My bývame pri rieke Nitre. Tá voda tak tuhou čini toho roku zimu, že by človekovi obmrzly aj fúzy, keby ich mal. Naša dedina je zámožnejšia nežli ktorákoľvek iná v prešeranskej farnosti. Dľa starosvetskej módy ženy kožuchy a chlapi haleny tu nosia. Židov je tu menej nežli na ruke prstov. Čo sa politiky týče, doposiaľ to veľmi miešano bolo u nás. Väčším dielom len liberálov, týchto úhlavných nepriateľov kresťanskej ľudovej strany sme podporovali. Nuž v budúcnosti napravíme aj my túto chybu. Pekná je to vec, keď sa kto — bárs aj neskoro — na pokánie dá. Ináče smutné fašianky máme, lebo sa nikto neubieha za čepcom. Keď mi tieto sedliackou rukou písané riadky uverejníte, tak vás aj po drukýkrát navštívim. S Bohom! *Občan.*

Šáriš.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kreštane».

Pred 10—15 rokami jak málo ľudí u nás čo čítalo. A dnes? Niet tej obce, kde by nečítali novinky. Najväčšmi je rozšírený náš milý «Kreštan», ten ďaleko vidiaci a ešte ďalej mluviaci a zásady cirkve katolíckej brániaci generál. Za «Kreštan»-om idu «Kráľovna Sv. Ruženca», «Posol Božského Srdca Ježišovho». Bárs by nebolo u našich Slovákov obce, kde by nečítali týchto troje spomenutých novín!

To je zásluhou našich vel. pánov farárov, ktorí nám ich odporúčali a čo deň to deň odporúčajú. Bárs by všetci Slováci mali takých naozaj dobré čítania odporúčajúcich kňazov. Kde tie noviny čítava obecnosť, tam farský kňaz má i radosť z veriacich; kde ich ale nečítajú, tam je samá neprijemnosť, nepokoj a nenávisť. A tieto tri ostatné veci ako diabolské vynálezy nemôžu dobré ovocie prinášať.

Naša predrahá cirkev katolícka v našej vlasti už mnoho pretrpela, trpí i dnes a to — dosť smutno — od takých, ktorých cirkev katolícka na svojich rukách nosila, kolísala, učila ich modliť sa, náboženský, to jest po katolícky vychovala a na odplatu teraz tí nevďačníci na ňu kameňom hádžu, dynamit púšťajú svojimi slovenskými novinami, ktoré ešte i tí — dľa jejich zdania — dobrí (?) slovenskí katolíci čítajú, Nemajú citu, hanby. Dieťa, keď ublíži matke svojej, hanbí sa jej na oči ukázať, sková sa, lebo ho svedomie hryzie. Tito ale už ani tolko citu a hanby nemajú. Z toho vidno, že už hlboko klesli, ďaleko zablúdili, lebo cirkev svoju odkopli.

No, či ten neodkopne od seba cirkev svoju, kto nedá úctu biskupom, kňazom a kostolu? Kto na biskupov šinfuje, kňaza skrze biskupa riadne vysväteného nechce uznať za svojho kňaza, či ten nedáva hodné frčky cirkvi? Je to volačo ukrutného. Také dačo sa nestáva ani u Indiánov a Muriňov v Afrike, čo sa u nás v Hornom Uhorsku deje. A to sa deje už vyše dvoch rokov. So slzavýma očima hľadím a čakám, kedy táto čudná slovenská cirkevná politika koniec vezme.

Proti tým nevďačníkom oproti cirkvi najtušie bojuje náš vrelomilovaný «Kresťan», ktorého rozširovať nech si každý terajší čitateľ za svätú povinnosť drží. Mal by každý aspoň desať nových predplatiteľov nadobudnúť. Nečinil by to jedine pre «Kresťan»-a, ale pre tie zásady kresťanské, ktoré on zastáva a bráni. Tak iste každý predplatiteľ áno i čitateľ «Kresťan»-a mal by «Kráľovnu Sv. Ruženca» (Jablonka, oravská stolica) i «Posla B. Srdea Ježišovho» (Nagyszombat, Trnava, prešporská stolica) i sám si zaobstaráť a i iných ku tomu priviesť.

Nech žije naša kresťanská ľudová strana, ktorej vodcom je staručký gróf Ferdinand Zichy!

A tak s Bohom!

Volič.

Haršany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Minulý týždeň na veky ostane pamätným pre našu obec. Milovaný náš pán farár pripravil nám totiž veľkú radosť duševnú. Velební otcovia lazaristi: P. Jozef Balthora, superior z Piliš Čaby a P. Jozef Berán z Viedne držali u nás sv. missie od 19. do 25. januára. Kázali s veľkou horlivosťou a s duševným prospechom a národ len sa tak hrmul do kostola nielen z našej obce, lež i zo Sabinova a z ďalšieho okolia, tak že náš chrám bol malý pre toľko ľudu, ako sa tam deň po deň dostavilo slyšať slovo Božie. Semeno aj padlo na dobrú pôdu, bo aknáhle sa skončila jedna kázeň, sto a sto ľudí obkľúčilo spovednice. Každý sa namáhal čím skorej očistiť z hriechov svoju dušu a stať sa účastným púšvajúcej milosti božskej. Ku spovedi a ku svätému prijímaniu pristúpilo asi 1500 ľudí.

Sv. missie zakončili sa dňa 26. januára s krásnou a veľkou processiou. Na predku processie išli školáci, za týmito mládenci u mužskí, za mužskými 12. mládenci niesli misijný kríž vencami ozdobený. Okolo

kríža šlo 24 dievčienec v bielom rúchu oblečených. Zatým nasledovali páni misijnári a farské kňazstvo a potom konečne šly ženské.

Po processii bola záverečná kázeň a odporúčanie sa pod miestneho pána farára Jozefa Antolika, ktorý svojim veriacim obetovave zadovážil túto veľkú radosť duševnú. Pri odporúčaní vo veľkom množstve ľudu nebolo suchého oka.

Zaplat Boh všemohúci tak vrele milovanému pánu farárovi, ako aj velebným pánom misijnárom, ktorí tak oduševnene a neunavene pracovali na našom duševnom spasení a požeňaj ich za jejich veľké unovanie. Nám ale dobrotiví Bože daj svojej milosti, aby sme slová jejich nasledovali cez celý život až do smrti.

Prítomný.

K našemu vyobrazeniu.

Vyobrazenie terajšieho čísla predstavuje nám dva v povetří lietajúce stroje. Vynálezca horného stroja menuje sa *Furmann*, dolného stroja vynálezca je ale zase *Esnault-Pelterie*. *Fermann* nedávno so svojim strojom pohyboval sa v povetří vo výške 6 metrov. Hýbal a zpusťil sa k zemi dľa ľubovôle, dialku 771 metrov preletel v 52 sekundách, čo zodpovedá rýchlosti skoro 88 kilometrov za hodinu.

V tej istej dobe predstavil svoj v povetří lietajúci stroj aj *Esnault-Pelterie*. Tento stroj hýbe sa ako nejaký obrovský motýl. Pri prvom predstavení nedosiahol dialky 100 metrov. Pohyby jeho ale sú ľahké a dá sa aj bez ťažkosti rídiť.

Jubilárna krajinská púť do Lourdes-u pohne sa dňa 23. marca roku 1908. s dovolením prevelebnej najvyššej vrchnosti cirkevnej, pod protektorátom a pri spoluúčinkovaní osvietenej grófký Belovej Szapári a pri duševnom vodcovstve prevelebného a dôstojného pána kanonika Alexandra *Gaibl*. — Smer cesty: Budapešť — Prešporok — Viedeň — Salzburg — Innsbruck — Maria Einsiedeln — (milostné miesto) — Genf — Lyon — Toulouse — Cette — Lourdes a zpiatky. — Ceny súčasťenia: Z Budapešte I. trieda 550 korún, II. trieda 260 korún. Z Prešporoku I. trieda 533 korún 80 hal., II. trieda 439 kor. 20 hal., III. trieda 253 korún, v ktorých cenách obsažené sú trovy hospody a zaopatrenia po ceste. Cesta trvá asi 14 dní. Prihlásiť sa možno do 20. februára u dôstojného pána kanonika Alexandra *Gaibl*, Pozsony, Kapitulska ulica č. 3.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V., Geza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korun dava. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dluhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarbach. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduťný list bar komu schotue ovnoveda.

Odkazy redakcie.

P. D. P. Za pekné články srdečné vďaky. Prídu jeden za druhým.

P. Kysučan. Ō. Žehnaj vás Boh za vaše práce.

P. Dopisovateľ. H. Pište aj inokedy. Dá sa to vždy potrebovať. Ostatne: nedajte sa kresťanskí ľudáci!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 12. februára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 22.70—24.40, stolnobelehradská K 23.00—24.00, peštianska K 22.40—24.10, banátska K 22.80—23.80. — *Raž*: prvotriedna K 20.10—20.20, druhotriedna K 19.90 do 20.00. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15.50—15.70, druhotriedny K 15.00—15.20. — *Ovos*: prvotriedny K 16.30—16.50, druhotriedny K 15.90—16.20. — *Proso*: K ————. — *Kukurica*: Kor. 13.55—13.75. — *Repica*: K ————.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17.70	17.50	17.30	17.00	16.70	16.40	16.00
		č.	7	7½	8		
		K	15.30	14.10	8.90		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.50, hrubé K 6.80.

Ďatelinové semä: čistené K 210.00—225.00, lucerna čistená K 160.00—165.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.50—4.70, žlté K 5.10—5.30 za 100 kilov.

Strova: fazula veľká biela K 15.50—16.00, miešaná strakavá K 12.00—13.50. — *Hrach*: nelúpaný K 22.00—24.00, lúpaný K 24.00—43.00. — *Šošovica*: čistená K ————. — *Konopné semä*: K 26.00—27.50. — *Mak*: K 83.00—86.00. — *Rasca* (kmín): Kor. 110.00———. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 18.50—19.00, srbské (100 kusové) K 19.50—19.70.

Lekvár: srbský K 37.50—38.50, slavonský K 57.50 do 58.00 za 100 kilogr.

Petrolej: fiumánsky kríšťalový K 39.50, fiumánsky White-Star (***) K 33.50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 77.00 do 77.50, kockový K 79.00—79.50, žltý K 77.00—77.50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 131.00—132.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 103.00—104.00, 3-kusová K 107.00—108.00, vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Špiritus: rafinovaný odaný vo veľkom K 165.00 do 165.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 55.50—56.00.

Vajcia: prima uhorské K 91—93, podlejšie K 90 do 91 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.40—2.55, k vareniu K 1.62—1.90 syr 12—20 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1.44—1.50 kilogr.; kurence k smaženiu K 2.80—3.20, kurence k pečeniu K 2.00—3.40, sliepky na polievku K 3.60—4.00 za jeden pár.

Žalúdok

po-tilu ú i, travenie podporujúci, záhu granie, nektonnosť k vracan u zastáva, juci, douhu stoicu pôsobice liek sú Fellerove Elsa pilulky. 6 šsatuliek 4 K fran o. Objednajte u V. Eugena Feller Stubica. Kostolan u. 18. (stol.Z. reb. Károly.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný systém Rosko f patent K 5, Registrované šorel. Roskopt níkel remontoar K 7.

I. hodinova fabrika cis a k. dvorný doposielabel

Hans Konrád Brúx No. 400 (Cesko.)

Koho bolí hlava

nech potrebuje Beretväs migrain pastilly ktoré za 5 minút zastavia i to najkrutejšie bolenie hlavy

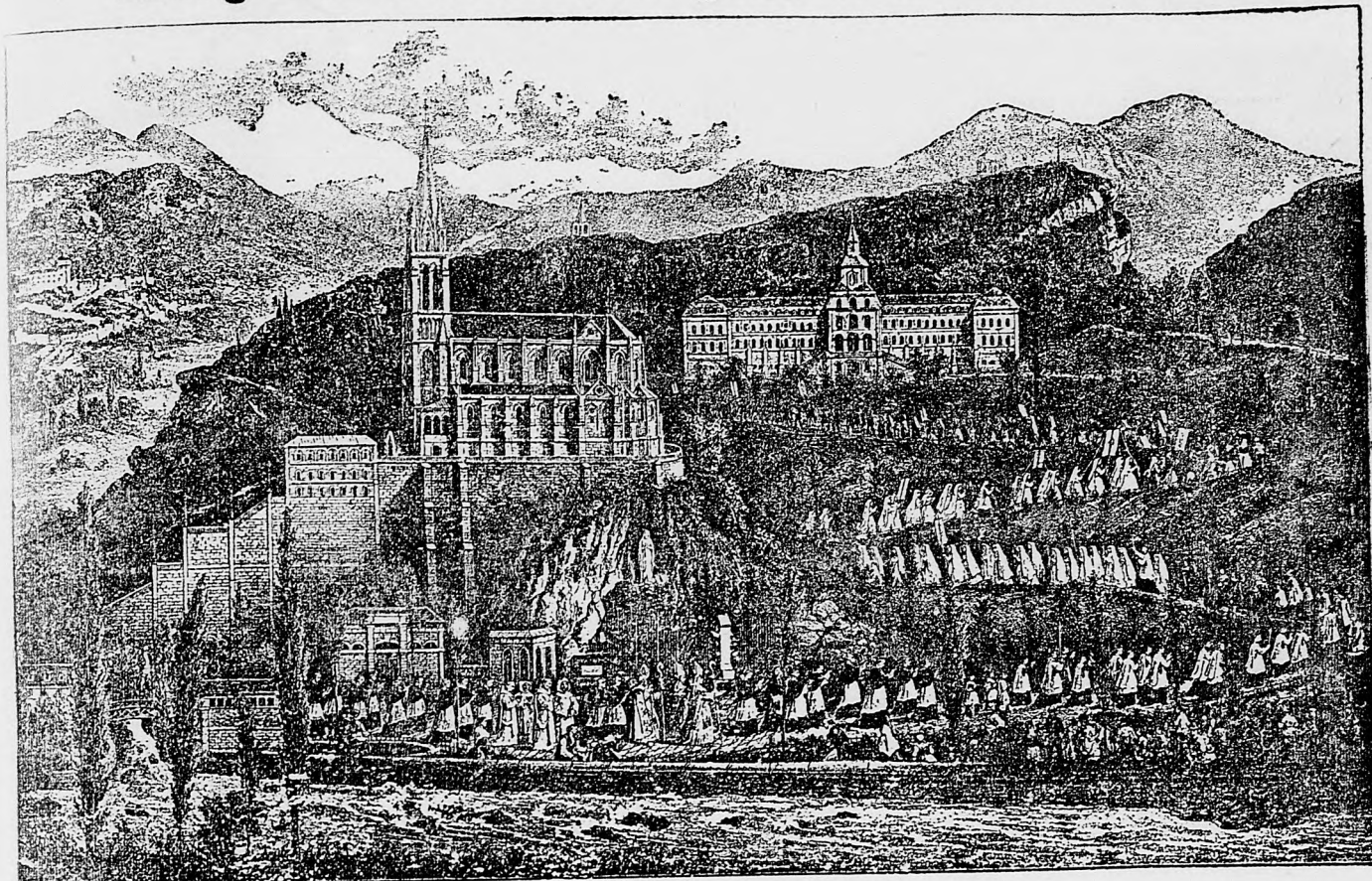
Dorába Tomáš Beretväs lekárnik Kispest.

K dostaniu v každej lekárni a drogerii.

o o o o o

K dostaniu v každej lekárni a drogerii.

Krajinská národná púť do Lourdes-u.

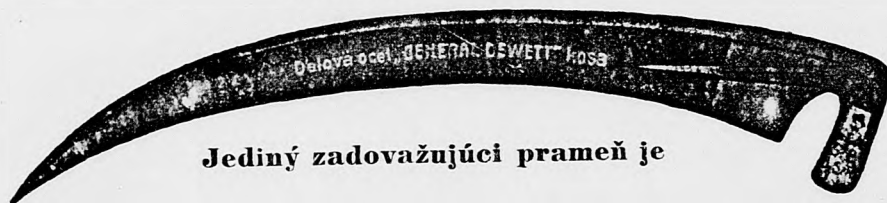
Dňa 16. marca pohne sa do Lourdesu krajinského rázu púť, ktorej protektorom je osvietený pán biskup stolobohradský dr. Ottokar Prohászka, nha čete duchovného vodcovstva stojí prevelebný a veľkomyšľný pán dr. Alexander Gresswein, opát-kanonik, krajinský vyslanec, podpredseda spoločnosti svätostetanských s tým cieľom aby pri slávnostiach na pamiatku 50 ročného zjavenia sa Panny Márie aj katolíci Uhorska sa súčastnili. Púť dľa doterajších prísasov pohne sa na cestu v osobitnom vlaku, čo sa cez Rím domov chku vrátil, účastní budú výsluchu u svätého otca, aby mu z príležitosti jubilejuma blahoželania predniesť mohli. Smer púte je: Venedig, Milano, Genua, Marseille pobaví sa púť 1 a 1 deň. Podrobným programom a vysvetlením ochotne poslúžia: prevelebný pán farár Franc Fehrer: Ebed (otomská stolica). Prevelebný pán farár Štefan Benyács, C-acza (stol. trenčianska) a technické riaditeľstvo: Cestovný podnik uhorskej úc. spol. (Magyar utazási vállalat r. t.) IV., Eskü-tut 3. č. a Frzsebet-köut 12. č.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená zhotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ocelová známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosy generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí) Pravá novota! Vyznačená koša zľahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepši 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cennik na dopisnici.

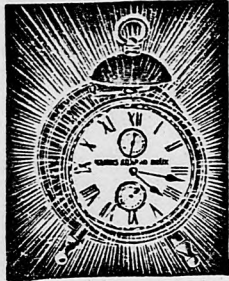
S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od vyšmenovanej firmy obrázkový cennik nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Najlepšie budičky Registrovaná známka „Adler-Rokko Alarm“ k dostaniu len u mojej firmy.

Zárka 3 rokov na písme.

S 1. zvonkom, ocelová kotva a zástavidlo K 3.80. — S osvetleným v noci číselníkom K 4.20. S 2. zvonkami, ocelová kotva a zástavidlo 4.40. — S osvetleným v noci číselníkom 4.80. Súbežne budí hodín 2.90. S osvetleným v noci číselníkom 3.30. Záruka 3 rokov na písme. — S tovarom nespokojným vrátiť sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

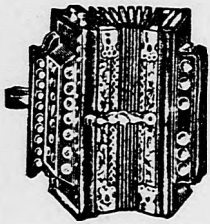
Prvá hodinová fabrika Brůx **Ján Konrád** cis. a král. dvorný literant v Brůxi č. 6-6. Žiadajte si môj hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami franko a zdarma.

Dobré harmoniky kor. 4-80.

Odpredaných 50.000 kusov.

Žiadne útraty cla Záruka. Záměna povolená.

Návrat peňazi.

No. 300 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80.
No. 657 1/4 10 tastiek, 1 registre, 23 hlasov, veľkosť 3x15 cm. K 5.0.
No. 656 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.40.
No. 305 3/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20.
No. 663 1/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.—.

Záruka za peknú a správnu robotu. — Rozposielanie s poštovou dobierkou. — Cis. a král. dvorný literant

JÁN KONRÁD

rozposielajúci dom hudobného tovaru Brůx číslo 697. (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franko a darmo.

Sv Ružence nekupujeme u nepriateľov križa!

Vyznačenie na vystave pátkostolskej!
Dajme zárobku chudobným

je cieľom ružence shotovujúceho domového priemyslu kaločského kde najlepšie a najfajnejšie

RUŽENCE

shotovujú z kokusa, jeruzalemských periel, drabokamov atď. Očká navlečené na železné, medenné, ocelové alebo srieborné droty.

Lacné ceny, trvávajúca ručná práca.

Cenník zdarma.

Adressa:

Franc Tantos, Kalocsa, fara

Pošporujeme kresťanský krajinový priemysel.

Bruyère drevené fajky.

Fabrikát prvej jakovosti z nepustného opravdového Bruyère dreva.

Prijemné a suché fajčenie preto čistoty a chutnajúcej paru nemá.

Vo vlastnom záujme pýtať treba mať rozmanitý cenník s viac než 3000 obrázkami.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodobným šlauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Ťažá fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1.80 — Največší výber vecí k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenníku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela.

Rozposiela cis. a král. dvorný literant **Hans Konrád** domový vývozný Brůx, č. 695. Čechy.

Bez učiteľa, učenia bez poznania nôt m. že každý na mojej

„Accordeon trúbce“

NOVOTNÁ!

hrať piesne, tance, marše. Ku svačbám, príležitostným zábavám výletom atď. odporúča sa navreť. Si oň má 10 tastiek, 20 hlasov 2 basklapky, a kostuje 1 Kus so školou kn samoučením len 2 K 50. 3 kusy 7 K. Accordeon najfajnejšieho dorobu a s najlepším hlasní kus K 3.60. Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní ceny

Hans Konrád

cis. král. dvorný literant vývozný dom muzikálnych strojov Brůx No 1049. (Čechy).

Cenník s viac než 30 0 obrázkami darmo a franko.

Oznamení prijíma administracia

„Krestan“

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

Na čo sa trápiť

keď cez 25 rokov dokázanou metódou liečenia

bronchialkatar
chorobu pľúc
Asthma krvácanie pľúc
chorobu žalúdka
odstrániť možno.

Táto nová metóda liečenia zadovážila uľahčenia a konečne dokonalého vyliečenia tisícom, ktorí na uľahčenie jejich stavu až dávno neverili a ktorých sa lekári zriekli; je to táistá metóda liečenia ktorou pán Anton Schöffler, Uj-Arad Delta, a pani vdova L. Szabó Ócsa (stol. Pešť) oslobodení su od jejich neľuhov.

Táto metóda ničoho nemá s tajomnými liekmi a je ako sa dnes pacientom predkladá, výledok prirodospýtného liečenia a skúsenosí behom mnohoročnej praxi na

viac než 50.000 chorých

spomenutého druhu zadovážených. S dorazom poukázal treba na to, že ažpráve toto liečenie uspešné účinkuje ako ktorekoľvek iné ono omnoho lacnejšie a ako sa o tom zo zprav liečených presvedčiť možno, mežu sa jej podrobiť nemocní každého stavu a povolania.

Pýtať treba na poštovej karte 88 strán brošúru „Spiro-pero“ (Maj nádej kým dýchaš) tá o všetko do podrobná vysvetlí a obsahuje veľký počet listov podákovania a uznania. Odpošle ju s obratom

celkom zdarma

Ústav liečenia „Spiro-Spero“
Dresden - Niederlössnitz, Schulstrasse 81/A.

Kukučkové hodiny K 8.50

V krásnej rezanej škryňke s ozdobou ftaka s číslami a rukami z kosti, vola pól a cele hodiny, 32 cm. vysoké, celkom prístrojené, dva ponduse z pozlátenej mede s la šotland presne chodiacim strojom len 8 K 50 hal. Okruhlé hodiny so strojom 30 hodin chodiacim na strunách, 16 cm. v průmere 3 kor.; tieisté s 8 dňi chodiacim strojom v průmere 30 cm. la kvalita K 6.50. Za každé hodiny záruka 3 rokov na písme. Ročíte viac než 50.000 hod. n rozposielam k najväčšiemu uspokojeniu odberateľov. Už samo toto je najkrajším svedectvom solidity mojho obchodu. I to najmenšie objednanie sa s najväčšou pozornosťou rozposiela s poštovou dobierkou **Jan Konrad** prvá dielňa hodin Brůx cis. a král. dvorný literant 698 (Čechy). Hlavný cenník s 3000 obrázkami na žiadosť zdarma a franko.

Profi lámke a pakostnici
od mnoho desaťročia najuspešnej
potrebuje sa cbyrný
KRIEGNER-ov

REPARATOR

Nevyhnutelný domovy liek!
Veľka flaška 2 kor. Malá flaška 1 kor.
Varujeme sa padelania
Hlavný sklad: „Korona - lekárň“
Budapest, Kalvinplac (Roh Baross-u.).
Poštová zasielka denne.